

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

14. Idem à voluntate & affectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

CAPUT XIV.

Voluntas & affectus quò propensi.

AN hæc sola, hæc serua, agendorum & omittendorum omnium causa, maior Dei gloria, & cum diuina voluntate consensio? quippe ubi hic quippiam deficit, à vero ad fictum, hoc est à Dei ad hominum honorem vanum querendum transfugitur. Sed hoc ipsum ex sequentibus clarius fiet.

Annon laude rerum mearum, concionum, catechismorum, scriptorū, factorum, amicorum, cognatorum, familiae, patriæ delector? maioresque inde sumo animos ut incepta persequar? annon eas laudes blandè foueo; leniter declino, ut iritem & augeam; refuto, ut grauius confirmetur? ipsos verò laudatores vicissim laudibus onero, singulari mihi beneuolentia adiungo, verè amicos, & ab omni inuidentiæ liuore liberos prædico, munera, & si quæ licet beneficia in eos confero, me scilicet istiusmodi laudatione, quasi summo beneficio, illis deuinctum credens, tantum apud me, vanissimæ assentationis æstimatio excreuit.

Quid verò: eadem res illæ meæ, conciones, catechismi, scripta, facta, conatus, sermo, vultus, gestus, conuiuendi modus, lenitas aut asperitas, comitas aut inurbanitas, munia obita, amici, cognati, familia, patria, si aliqua sinistra hominum opinione laborare videantur, si vituperentur, impugnentur: illudne omne pacatè excipio? an etiam gaudeo? an maiorem inde alacritatem, fortiores animos sumo? an sincerè, & ex animo, idem atque reprehensores mei sentio, me vituperatione dignum affirmo, eorum opinionem & argumenta confirmo? Certè si ob vituperationem animo contrahor, non aliunde est, quàm quòd ingens aliquod, in laudis assecutione, bonum latere crediderim, vnde si excidero, quasi de graui repulsa, grandique detrimento doleo. At si probè nossem, quantus in impugnationibus, & reprehensionibus, ac patientia, caelestium bonorum thesaurus delitet; si animaduertirem Iesum Christum, ex tot sanctissimis suis operibus, vix aliud in hac vita messuisse; totus efferret gaudio, quoties mea aut meorum causa, aliquid perferendi offerretur occasio; tunc illum euentum felicem crederem, quando omnibus à me diligenter & sollicitè peractis, alicunde sic meus opprimeretur conatus, ut omni apud homines fructu cassus, in vnum & solum Deum spem meam solatiumque transfunderem: cauerem summoperè, & instar flagitij maximi exhorrescerem, sinisterius aliquid de viris illis opinari, qui me, mea, vel meos, reprehenderunt, improbarunt, represserunt, aut ignominiosius habuerunt; hos mihi præ ceteris beneuolos & beneficos crederem, ut qui

me

me à præsentibus ad futura, à perituris ad perennatura, ab hominibus ad Deum transferunt, mei & mearum rerum, meorumque omnium amorem, aut ad purum excoquunt, aut etiam radicitus euellunt. ô quàm benè de illis & sentirem & loquerer, quàm sollicitè honorem eorum promouerem, de auctoritate imminuta dolerem! Sed heu Domine Deus meus, contraria omnia in me vigere sentio, meque totum, ex inanissima euanidarum laudum tumoris aura conflatum video, iam piget & pudet, tam incertis agi flatibus, humanæque insipientiæ vento circumactum, existimationis appetitione torqueri: quando erit, vt innatæ corruptelæ, vt consuetudinis inolitæ dura vineula diffringantur! Verùm pergendum est, & hoc ipsam pluribus confirmandum.

Si quid in me fuerit exprobrationi vicinius, vt gibbus, vt corporis deformitas, linguæ blæstas, morbositas, parentum paupertas, aut ignobilitas, ignoratio sermonis, aut scientiæ, aut rei cuiuscumque; annon ex cura caueo, ne in me illa deprehendantur, conorque vt speciosioribus quibusdam obiectis istam deformitatem contegam? Si verò laudabilius aliquid fuerit, istudne ne agnoscat laboro, & aliis deterioribus premo, exemplo Domini qui sapientiam parabolis, innocentiam damnatione, potentiam humilitate, paupertate diuitias, diuinitatem humanitate contexit? Qui hoc diligentius obseruatum intellexerit, potest id consequi, vt (nisi obstiterit Deus) virtutes & bona sua omnia omnino ab hominibus nesciantur. Sed hoc incipientibus non ausim explicare subtiliùs.

Si quod prudentius consilium dedi, & benècessit: annon præcipuè lætor, & à me profectum, vel dico, vel dici gaudeo?

Quod scripsi, aut feci, si relego, aut retracto; annon maiore quàm quod alienum est, me gaudio mulcet? annon eorum commendatione, & ad plures translatione lætor? impugnatione, improbatione sum tristior?

An libentiùs ibi operam nauo vbi labor magis erit illaudatus, minori suauitate, & nulla grati animi significatione conditus? vt si potius ad pauperes, plebeios, rusticos, pueros, quàm ad ditiores, cultiores, aut viros malim dicere, idque ad illorum captum accommodatè.

Numquid non cum ab aliis, præcipuè si alicuius nominis fuerint, amari me video, inde mihi aliquid tribuo: solatium, voluptatem & commodum capio: idque ipsum apud alios sermone dissemino, sic me amari iactans, tot & tales mihi sua fidere, me sibi à confessionibus, à secretis, à consiliis optare, vicissimque grauibus in negotiis, periculi que plenis, præclare à me adiutos? At verò si fortè quem offenderim, vel nulla mea culpa se quis offensum putet, annon ex crucior animi, anxie que ad opinionones & amores hominum circumspecto?

Si in muneribus, aut rerum cura & administratione prætermittor quasi forem ineptus, & alij me ineptiores adhibentur, idque potissimè si in eo contingat cuius mihi peritiam arrogauerim, & in iis quos præ me contemserim, quam

tranquillus, quàm lætus, id excipio: quàm fortiter in eo perseuero, vt de me fieri, alios autem per hominum ora volitare gaudeam?

An illa potissimè in unia ambio quæ humiliora, ab oculis hominū semota, & minùs exposita laudi sunt? Laudata illa Abigail, euocata vt vxor Davidis fieret, *Ecce, inquit, famula tua sit in ancillam, vt lauet pedes seruorum domini mei.* Vocatur ad maritalem torum, & ad famularum infimum erga seruos obsequium aspirat; instar magnæ illius, quæ ad Dei matris vocata dignitatem, se ancillam Domini, ad omnem Domini nutum paratam profiteri mauult. Ah quàm hinc diuersus ab eo! ad maiora vocatus, ad uolo; non vocatus, desideris irumpo.

An me ceteris omnibus viliozem, eorum consortio indignum, indignum puto quem conuiciis imperere, & à se repellere dignentur? Certè Damascenus cloacis putidissimis & latrinis expurgandis indignum se credidit; quidam alij, ipsis se conuiciis & verberibus indignos credidere: quid enim vera non euincat humilitas?

An vsque ad eò ceteros veneror, vt, Deo in illis spectato, eos quasi diuinum aliquid contempler, nihil penitus de eorum actionibus mali suspicando, nec de ipsis nisi benè iudicando: quasi si extra erroris, extra iudicationis omnis aleam, quantum quidem ad me spectat, sint positi? Vtrumque etenim suadet humilitas; se despiciens, alios suspicit.

Si de me secius aliquid delatum, & maximè ad Superiores, intellexero, ipsique super eo sileant; annon vereor ne fortè id credant, minùsque benè de me sentiant: vltro ne, non euocatus, ad me expurgandum accedo, vel occasionem proferendæ veritatis capto? licet enim id sine peccato fieri queat, cum tamen nulla est per me erroris data occasio, suadet crucis amor, vt sinisteriore illa de me opinione later, tumque maximè, cum ad Superiorum aures peruenit: hi enim pro potestate & auctoritate sua, possunt de veritate rei quarere; quod, si neglexerint, & in errorem temerè abducantur, nequaquam id mihi crimini vertet Deus, sed erit in singulari patientiæ coronam. At cum non eadem sit inferioribus ad indagandum verum liberris ac facultas, procliuius est vt his, ne quando offendantur, rei gestæ sincera veritas narretur: nonnumquam etiam facti, quod in deterius interpretantur, ratio reddenda sit, quamuis vt plurimum, vbi nulla mali subest species, fortius est, magisque ex humilitate, si eiusmodi interpretatiuncula contemnuntur.

Eorum, à quibus in me redundare commendatio, vel alia queunt commoda, nonne facta & laudes prædico, & enitor vt de meo in illos affectu certiores fiant: in aliis verò, qui minùs possunt, censendis & reprehendendis, nonne liberior & pronior sum?

Annon accidit, vt subinde libenter alijs concedam, quando leniter & summissè mecum agunt: at si quid quasi ex auctoritate sibi vendicent, quasi iure sibi

arrogent, me præterito, neglecto, inuito, vel contempto obtinere contendant; hinc ego me demittere, ac propensius cedere, vix in animum induco, argumenta quæro quibus meum mihi ius, auctoritas mea illæsa seruetur.

An me omni profusus beneficio, seu ab hominibus, seu à Deo, indignum puto? omnem repulsam, vt mihi pro meritis expectandam, æquo animo fero? miror si quid grati alicunde accidat? nihil de vlllo mortalium, de euentu, de re quapiam conqueror?

An, imitatione illius, qui Dominus omnium, omnium seruus factus nostras iniquitates, nostra in se scelera, nostra peccata suo in corpore pertulit; omnibus posthaberi opto, aliorum luere crimina, impositas accusationes perferre, onera subire, semperque omnium esse postremas?

Anò sapè id de me ficta humilitate profiteor, quod ab aliis obiectū doleo?

Si in aliqua dignitate, honore, munere vel viua, vel aliquando vixero, nõne subinde, vltro id mihi delatum, honoris fugam optabiliorem esse iacto?

Annon diligenter & contentius ea exequor, quæ in hominum oculos incurunt; indiligenter & remissè, quæ semorè ab arbitris priuatiu fiunt?

Quoties vel irrisione, vel aliorum improbatione deterritus, benè cœpta vel abrumpo, vel languidius persequor?

Sedatè & pacato animo, an potius impetu ad agendum feror?

In libris, ædificiis, piis operibus, meam, aut familiæ memoriam propagari, nomen inscribi, titulos affigi num expeto?

Si quod rerum acerbarū, difficilium, doloris & sudoris plenarum, periculum imminet, an contrahor, an expauesco, an effugium quæro, an à me desideris amolior? an iucundiora, fauentiora, lætiora expeto, an eorum expectatione delector? Atque vt id ipsum certius deprehendam, & ipsis rebus euincam, si conficiendum est iter, pedesne, an eques; plana, an aspera & difficili via; leni & serena, an dura & pluuia aura; per inhospita telqua, an per amœnā & frequentia incolis loca, id peragere malo? Si de habitatione agitur, An eam urbem expeto, quæ minus celebris, inamœna, incommoda, rerum omnium nobis opportunarum egentior sit? ibi verò, an illud eligo cubiculum, quod angustius, obscurius, malè materiatur, ventis peruium, odore tetrum, ceterisque sit vilius? Si de Superiore agitur, An illum opto, qui à me auertior, qui in imperando præfractior & durior, qui parior ac propè sordidè auarus, qui immisericors & immitis, qui nihil honestæ relaxationi concedens, acerbis indefessus imperiis vrgeat? Si mitiore, amabiliore, liberaliore, humaniore aliquo eum commutari contingat, An doleo exercendæ mihi virtutis, instruendæ patientiæ, & crucis amplexandæ materiam esse subductam? ô quantum hinc mihi deesse comperiam si ad plura mentem aduerterero! neque, quod miserius est, excusationes caluæ deerunt, quarum obtentu, mala mea, specie boni contegam, modò valetudinis, modò officio-

officiorum, modò infirmitatis, modò hominum rationem habendam ipse mihi persuadebo: semperque, sanctæ crucis amor, à mente meà longius pulsus, exulabit. ô vanissima ratiocinationum humanarum ludibria, quàm verà & divinâ me virtute spoliatis, quantopere me à perfectiore Iesu Christi Domini mei imitatione remouetis!

C A P V T XV.

Ex iis que ad votorum Religiosorum obseruationem faciunt, quàm desit humilitatis & crucis amor?

DE corpore, valetudine, commodis quàm sapè sum anxius? Austeriora, duriora, laboriosa quàm subterfugio & declino? Quàm facilè mûnera promitto, largiùs dono, facilè admitto Superiore non consulto?

Nullamne in rem vehementiùs afficior, quia elegans, benè elaborata, à maioribus, ab amicis donata est, vel ob aliam eiusmodi causam, quæ in maiorem Dei gloriam non dirigitur?

An facilè sine facultate commodato do, vel accipio? An ægrè res meo vni dicatas, aliis vtendas permitto? An illiberalis ceteris, quæ mea sunt, accuratiùs & lautius curo?

An superflua, curiosa, splendoris aliquid redolentia habeo? An maximè trita, vilia, communia, & omnium neglectissima expeto?

An quæcumque Religionis propria sunt, supellectilem omnem, vasa, res omnes, quasi sacras, & sanctorum vsibus, Deo que ipsi dicatas veneror, sollicitè conferuo, caueo que ne quid vel minimum ex illis pereat, iufringatur, atteratur, aut non iusta ratione consumatur?

Corporis macerationem, cilicijs, diuertebatione, ieiunijs, vigilijs quàm reformido? quàm diligenter & constanter vsurpo? per ætatem à calore, per hiemem à frigore, omnemque per annum ab aëris iniurijs, quàm multa, quàm libenter patior?

An Superiores meos intimè, & ex animo, quæ Superiores, & non quæ mihi beneuolos aut beneficos, veneror & diligo? eosque maximè præfici opto, qui à me alieniores, duriores, & voluntati meæ minùs obsecundent?

An excusationes & diuerticula quæro, ne quòd nolo iubeatur: an impedimèta artificiosè inferi curo, vel intercessionibus domesticorù aut externorù efficio, ne mihi iniungatur quod minùs arridet. Quòd si nihilominùs ingrati aliquid imperatur, annon quasi coactè, tardè, lentè, pede plumbeo, imperfectè obedio, & inconcinne rem exequor, vt tædio Superiori sit, & in posterum nihil mihi inui-